

Handläggare
Susanne Al-Basri
Telefon: 08-508 03 346**Till**
Järva stadsdelsnämnd

Program för barnhälsa i Stockholms stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/297

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har gett förskolenämnden i uppdrag att, i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen, ta fram en strategi för barnhälsa inom förskolan. Arbetet inleddes våren 2024 och har genomförts i dialog med referensgrupper där förvaltningen varit delaktig.

Syftet med programmet är att skapa goda och jämlika förutsättningar för barns hälsa och utveckling i hela staden genom tydliga riktlinjer och strukturerade arbetssätt. Programmet bygger på forskning, nationella och lokala styrdokument samt barnkonventionen och omfattar flera aspekter av barnhälsoarbetet. Det gäller för kommunala förskolor men kan även fungera som stöd för fristående verksamheter.

Programmet vilar på tre strategiska inriktningar – hälsofrämjande, förebyggande och inkluderande insatser – och konkretiseras genom fem centrala fokusområden: fysisk hälsa, hälsosamma matvanor, psykosocial hälsa, miljö och barnsäkerhet samt samverkan.

Förvaltningen ser positivt på ett gemensamt program samtidigt som flera utvecklingsområden identifieras. Programmet saknar en tydlig röd tråd och referenser till aktuell pedagogisk forskning, vilket försvårar kopplingen till ett utbildnings- och specialpedagogiskt perspektiv. Vidare behandlar programmet frågor som redan regleras i andra styrdokument, vilket i kombination med dess omfattande innehåll kan leda till oklarheter samt bidra till överlappningar. Förvaltningen ifrågasätter även varför vissa grupper lyfts fram särskilt, då barnhälsoarbetet ska omfatta alla barn. En mer inkluderande och väl avgränsad framställning skulle säkerställa att

programmet blir tydligare, mer ändamålsenligt och bättre anpassat efter stadens behov.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i budget 2024 gett förskolenämnden uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för barnhälsa inom förskolan i Stockholms stad. Utifrån stadens nya tillämpningsanvisningar och intentionen med uppdraget föreslås dokumentet rubriceras program för barnhälsa.

Uppdraget från kommunfullmäktige inleddes våren 2024 och har genomförts i samarbete med stadsdelsnämnderna. Arbetet har skett på flera sätt, bland annat genom en referensgrupp med medarbetare inom barnhälsa samt genom forum där förskolans ledning och medarbetare har deltagit. Även socialnämnden har varit involverad, både genom dialog och som remissinstans vid framtagandet av programmet.

Ett gemensamt program för barnhälsa i Stockholms stad skapar förutsättningar för ett mer jämlikt och likvärdigt arbete med barnhälsa i hela staden. Programmet avser ge verksamheterna tydligare riktlinjer och stöd genom strukturerade arbetssätt och systematiskt kvalitetsarbete, samt underlätta hanteringen av utmaningar inom barnhälsa.

Ärendet

Stockholms stads program för barnhälsa syftar till att skapa goda och jämlika förutsättningar för barns hälsa och utveckling. Genom att fokusera på tidiga insatser, tillgängliga lärmiljöer och samverkan ska programmet bidra till att minska skillnader i barns livsvillkor. Förskolans kompensatoriska uppdrag lyfts fram som en central del, där en trygg och hälsofrämjande miljö lägger grunden för barns välbefinnande. Programmet vilar på forskning samt nationella och lokala styrdokument och gäller för kommunala förskolor, samtidigt som det erbjuds som stöd för fristående verksamheter.

Stadsdelsnämnderna har i uppdrag att integrera programmets mål och fokusområden i sina verksamhetsplaner, med stöd och samordning från förskolenämnden. Förskolenämnden ansvarar för att ta fram en stadsövergripande handlingsplan samt utveckla en digital plattform som ska stödja verksamheternas utvecklingsarbete. Handlingsplanen fungerar som ett komplement till programmet för barnhälsa och utformas utifrån en årlig analys av stadsdelsnämndernas identifierade behov.

Begreppet barnhälsa saknar en formell definition i skollagen men har inom förskolan börjat etableras som en motsvarighet till elevhälsa i skolan. Det är dock viktigt att skilja på barnhälsa och elevhälsa, då den senare omfattas av specifika lagar och förordningar. Programmet tar sin utgångspunkt i barnkonventionen och utgår från tre strategiska inriktningar som vägleder stadens barnhälsoarbete:

- Hälsofrämjande
- Förebyggande
- Inkluderande

Genom dessa inriktningar ska verksamheterna och dess medarbetare ha god kompetens inom barnhälsa och arbeta aktivt för att främja hälsa, förebygga ohälsa och skapa inkluderande miljöer som stärker barns livsvillkor. Alla barn har rätt till trygghet, utvecklingsstöd och en utbildning av hög kvalitet. Programmets mål konkretiseras genom fem fokusområden: fysisk hälsa, hälsosamma matvanor, psykosocial hälsa, miljö och barnsäkerhet samt samverkan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning förskola.

Jämställdhetsanalys

Ärendet bedöms vara könsneutralt. Förslaget till ett samlat Program för barnhälsa i Stockholms stad innebär inte någon påverkan på barn eller medarbetare utifrån könstillhörighet.

Barnrättsanalys

FN:s konvention om barns rättigheter (Barnkonventionen) slår fast varje barns rätt till utbildning. Förslaget till ett samlat Program för barnhälsa i Stockholm stad bidrar till förskolans och nämndens uppdrag i att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn i förskolan och därmed säkra rätten till en utbildning av god kvalitet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på ett sammanhållet arbete med barnhälsa i hela staden. Det presenterade programmet bedöms dock i många avseenden sakna väsentliga delar för att fullt ut uppfylla syftet och de mål som anges.

En av de huvudsakliga utmaningarna är att programmet, trots sin omfattning, saknar en tydlig röd tråd. Programmets innehåll innefattar även aspekter som hanteras i andra styrdokument,

exempelvis extremväder samt mat och måltider. Ett styrande dokument bör vara tydligt och förankrat i både evidens och forskning. I rapporten saknas referenser till aktuell pedagogisk forskning, vilket försvårar kopplingen till ett specialpedagogiskt-samt utbildningsperspektiv. Även om läsaren har en grundläggande kunskap och förförståelse kring barnhälsa, behöver centrala begrepp förklaras för att säkerställa en gemensam förståelse och en tydlig vägledning

Vidare omfattar barnhälsoarbetet samtliga barn, och därför ifrågasätter förvaltningen att texten lyfter fram specifika grupper. Denna avgränsning riskerar att ge en snedvriden bild av barnhälsans helhetsperspektiv och kan leda till en uppfattning om att vissa grupper är mer prioriterade än andra. För att säkerställa ett inkluderande och jämlikt barnhälsoarbete bör texten tydligare spegla att insatser och strategier gäller alla barn, samtidigt som eventuella behov av riktade insatser motiveras och kontextualiseras. Det arbetet ska ske genom en handlingsplan som, baserat på kartläggning och analys, vägleder förskollärares arbete, något som inte framgår i programmet.

Avslutningsvis vill förvaltningen understryka att ett gemensamt program har potential att stärka barnhälsoarbetet i hela staden. För att uppnå detta behöver dock programmet utvecklas vidare, för att bli mer ändamålsenligt och bättre motsvara stadens behov.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Jessika von Malmborg
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Program för barnhälsa i Stockholm stad
2. Följebrev - Program för barnhälsa i Stockholm stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2025-04-11
Jessika von Malmberg, Avdelningschef	2025-04-11